„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 6. У Новом Саду у уторак 10. (22.) јануара 1884. ГОДИНА XIX.

Политички преглед.

Сабор Угарски расправљао је прошлог петка и прошле суботе прорачун министарства комуникација. С више страна очитовано је овом приликом, да је већ крајње време да влада поднесе законски предлог о уређењу корита горњега Дунава. Министар Кемењи је одговорио, да је дотични нацрт већ израђен и да се нада, да ће скорим моћи отпочети преговори с подузетницима. Пошто ће пак уређење ово стати на 20 милиј. форината, то ће се посао овај разделити на неколико година. У даљем току расправе питао је посланик Шомшић министра за разјашњење у ствари задње крађе у главној пошти будимпештанској. Кемењи је одговорио Шомшићу, да за сада још не може сигурно рећи да ли је ту крађа извршена, или су дотичних 240.000 ф. проневерени. Новаца ових нестало је, како? — то министар ни сам још не зна, но се нада, да ће истрага ово докучити. Кемењи је обећао, да ће у своје време сабор о резултату поведене истраге известити. У погледу украђеног новчаног писма очитовао је министар, да је у том случају доказано да у поштанској манипулацији влада велики нехат, усљед чега је министар дотичне чиновнике суспендовао и под дисциплинарну истрагу ставио. — Ово није првина да се у унутрашњој управи ове земљи обелодањује оваке и друге овима сличне мане и злоупотребе. Које томе крив — казао је „Еђетертет“ у једном од задњих бројева. Лист овај изјављује, да је јавни морал у Угарској пао оним даном, кад је Тиса на владу ступио. Овоме — вели поменути лист — није се ни најмање чудити, кад се узме у обзир, помоћу којих и каквих средстава се Тиса владе дочепао. Понајбољи кортеши Тисини добили су најбоља државна звања, кад је господар њихов на владу дошао; људи, који донде готово сасма непознати беху и о чијим заслугама нико не знађаше ни беле причати, обасипани су орденима и одликовани су и иначе. Од тог доба почела су у државној управи проневерења и разне друге злоупотребе цветати. Други узрок, који је припомогао ширењу опште неморалности, јесте опште осиромашење, у које је владавина Тисина земљу и народ сјурвала. — Тако овај мађарски лист, а ко има очи, нека види; ко има уши, нека чује.

Троједнички сабор, који је прошлог четвртка сасма изненадно завршио ђенералну дебату о предлогу одбора једанајсторице, продужио је ову дебату прошле суботе, јер се накнадно доказао, да се Кукуљевић био пријавио за реч, те да је председништво погрешило, кад је, не знајући за пријаву Кукуљевићеву, дебату закључио. У седници од прошле суботе говорили су Кукуљевић, Зорић и Марковић. Први говорио је за адресу такозваних неутралаца. Одбијао је адресу Војновићеву као не опортуну, а изјавио се и против адресе Мишкатовићеве, о којој рече, да говори једино о дужностима Тројединице, док права ове земље сасма из вида губи. За Кукуљевићем говорили су Зорић и Марковић за предлог Војновићев. Најзад мотивовао је посл. Ивић прешност својега предлога: да се позове бан да још пре но што отпочне специјална расправа предлога Војновићевог поднесе сабору све списе, који се односе на прекивање двојезичких грбова на финансијским зградама у Осеку и Загребу. Сабор одбио је прешност предлога Ивићевог, а за тим је и седница закључена.

Клуб такозване народне странке сабора троједничког држао је прошле суботе седницу у којој је установљен **распоред за идуће седнице сабора троједничког.** По том распореду имала се јуче, у недељу, продужити и довршити ђенерална дебата о предлогу Војновићевом. Тога ради, требале су јуче две седнице бити. За јучерању седницу били су као говорници прибележени: Ивић, Мишкатовић и Деренчин; за овима су Војновић и извештач одборски добили реч за своје завршне говоре. Да л' је ова седница сасвим по програму изведена, о том до сада још немамо тачнијих вести; међутим пронео си синоћ овде у вароши глас, да је сабор троједнички распуштен, из чега би се, претпостављајући да је вест ова истинита, морало закључити, да се на сабору поново какви изгреди десили. Могућност ова није искључена. По наведеном програму имао је данас, у понедеоник, на дневни ред саборски доћи предлог о обскрби жандармерије, а на дневном реду сутрашње седнице стајаће предлог Ивићев о поднашању списа односећих се на аферу двојезичких грбови. Држе, да ће предлог Ивићев одбијен бити, пошто ће бан и онако идуће среде одговорити на интерпелацију, која је у истој ствари одмах у почетку саборске сесије на-њ стављена. По истом програму обавиће сабор сутра, у уторак накнадне изборе за сабор будим-ештански а изабраће и чланове у регниколарну депутацију. Четвртак и петак одређени су за специјалну расправу предлога Војновићевог и за тим биће сабор одгођен, ако већ није одгођен.

Нацрт адресе „народне странке“ сабора троједничког.

Ваше Величанство! Догађаји, који су у другој половини прошле године изненадно и као елементарном снагом навалили на краљевине Хрватску и Славонију, потресли су их у самом темељу њиховом, те се у овој Вашем Величанству вазда верној земљи до данас осећају и још ће се дуго осећати тешке последице жалосних призора жестоке народне јарости и изнимних промена у врховној управи Хрватске. Овај сабор никако се не може отети бојазни, да се ту открило големо зло, коме узроци дубоко испод површине досижу, па као што је у свако доба приправан све жртве положити у интересу светле круне, државне заједнице и заступаних краљевина, тако се овим смерно и с хомагијалним поштовањем усуђује изнети своје назоре и бојазни на подножје сјајнога престола Вашега Величанства.

Пристајући у државоправни одношај, склопљен на темељу закона чл. I. 1868, међу краљевином Угарском и краљевинама Далмацијом, Хрватском и Славонијом, сабори краљевина Далмације, Хрватске и Славоније како су с једне стране и морали признавати и радо су признавали потребе и велике интересе толи укупне монархије коли државне заједнице земаља круне св. Стевана, исто су тако с друге стране праведно желили осигурати народну и политичку индивидуалност те материјално добро ових краљевина. Да се оним првим задовољи, преузели су ове краљевине неопозовне дужности; да се овим другим пружи сигурност, уговорили су једнако неопозовна права. И дужности и права задобише једнако узвишену и тврду санкцију Вашега Величанства.

Па ако данас, после петнаест година од склапања државоправнога одношаја, овај Вашему Величанству вазда верни сабор с великом бригом изјављује, да се материјално добро у краљевинама Далмацији, Хрватској и Славонији није подигло, да сви сталежи једва подносе јавне терете, да се народни иметак умањио, он то не изјављује, да пожали жртве, које ове краљевине у име државе и њезина положаја прилажу, или да као једини узрок материјалног назатка споменутих жртве назначи, или да се потужи на недостатност инвестиција, које су се од стране државе до сада уложиле у овим краљевинама, или да се не би надао, да ће се од сада у том обзиру већа брига и пажња обратити овим краљевинама, него се смерно усуђује зато изјавити, да означи околности, из којих се породио немир и бојазан народа за будућност његова материјална опстанка, зависна пре свега од рада и штедње самога народа, но највећој опасности изложена, ако му држава не притече у помоћ најпотребнијим инвестицијама.

Овај пак немир народа још је већи постајао, када су се стали у његовом јавном животу ређати знаци, по којима се могло слутити, да се залуђа о законом установљени положај хрватског језика. Од ових знакова врло жалостном славом најдаље се разгласио познати случај са грбови у Загребу. Овај Вашему Величанству вазда верни сабор и сада са страхом помишља, како подређени чиновник, радећи без обзира на закон, може кривим кораком и готовим чином уздрмати целу краљевину, и бана, па нека је најприкладнији, нека ужива потпуно поверење и светле круне и земље, сагнати у опреку и са светлом круном и земљом, у опреку међу дужном покорношћу према узвишеном владару и дужношћу према светињи закона; како најзад може тако замрсити све нормалне одношаје, да се свеколика законита владавина обустави и посеје раздор међу краљевинама, чији добар споразумак захтева најбржију негу.

Овај сабор, који високо и непоколебимо цени закон, једнаком одлучношћу цени дужност и права која из закона потичу, подузео је већ неке кораке, који су кадри сличне жалостне догађаје запречити; но у једно сматра својом дужношћу, да своје назоре и бојазни изнесе пред Ваше Величанство.

Он не мисли, да их истом треба особитим начином препоручивати Вашем Величанству. Живот у свом развитку нужно рађа опреке међу појединцима и народи. Ваше Величанство, једнаким одушевљењем љубљено и слављено од свих народа свога жезла, рођен је посредник њихових размирица. Под сеном престола Вашега Величанства свих њих права једнаком сигурношћу почивају. Ваше Величанство, које је ове краљевине спојењем Крајине обрадовало и вечном захвалношћу обвезало, које им је дало толико сјајних доказа очинске брижљивости, нека и од селе рашири над њима руку заштитницу и благоизволи милостиво допустити овом сабору, да у један глас ускликне: Бог да поживи и штити Ваше Величанство!

Вашега Величанства препокорни

Сабор краљевина Далм., Хрват. и Слав.

Извештај

подпредседника срп. новосад. читаонице г. Милана А. Јовановића на редовној главној скупштини држаној 8. (20.) јануара.

Славна скупштино!

Пре него што вас по лепом, стародавном, српском обичају добродошлицом поздравим, допустите ми, да се с Вама заједно сетим велезаслужног председника и врсног сагрђана нашег г. Пере Натошевића, који у октобру прошле године на превелику нашу тугу и жалост у наручју своје љубе и брата рођена премину. Љубав његова према овом заводу заслуге његове по овај завод толике су, да ће трајан остати спомен имену његовом, докле год буде ове читаонице српске у Новом Саду. Одбор, коме беше за ову годину поверена управа над овим заводом, ожалио га је у своје време како је мислио, да је свог председника достојно, а ја држим, да би право било, да се и ова редовна главна скупштина придружи туговању одборовом и устајањем са својих места видљиво покаже да се сећа, да жали свог председника Перу Натошевића.

Отуда је, славна скупштино, што сам ја сазвао ову редовну главну скупштину, отуда је што ће подпредседник да вам поднесе извештај о животу и битисању овог нашег завода у минулој години 1883-ој години, па Вас сад поздрављам искрепом добродошлицом и лепо Вас молим, да пажљиво саслушате и мој овај и благајников извештај и да својски обавите свих оних 9 тачака, што су у програму истакнуте, као што то члановима срп. нов. читаонице у истини и приличи.

Мени је мило, што и ја попут својих предшаственика могу рећи, да је читаоница наша и ове године очувала свој српски значај и образ и остала и даље у лепом гласу ка' и досад како овде у вароши, тако и по свој околини, где Срби живе. А то је усљед чврстог придржања друштвених правила, непрекорачивања свога делокруга и заузимања за одржање и снажење српске заједнице, српске друштвености, што се све имаде приписати и одбору управном и господи члановима овога завода.

Чланова је бројао наш завод 1. јануара 1883. 194, тај се број и одржао, чак и једним, двојицомли оснажио. У течају године број је варирао, колебао се, данас имамо 196 чланова. Може се дакле узети, да српска новос. читаоница вазда сме рачунати на 190 чланова, који улоге своје плаћају. Из тог броја чланова излази, да оваки завод може постојати, да треба да постоји.

Кад са члановима не стојимо рђаво, јасно је, да и с касом морамо добро стојати. У предрачуну, што је на последњој ред. главној скупштини углављен, износило је примање 3279·83 ф. а издавање 3200 ф. сувишка 79 ф. 83 н. Те узете цифре нису се истина у длаку испуниле, јер приход је био 3421·78 ф. а расход 3026·67 ф. остало је чистих 395 ф. 11 н. Кад узмемо, да је уз повелике издатке — да споменемо само целу исплату два билијара и неговање друштвених цељи — друштвена благајна 394 фор. сувишка показала а у прорачуну за 1884. који ћете мало час чути, да сувишак износи 737·70 ф. онда и из те стране излази, да оваки завод може и треба да постоји.

И имањем лепим наш завод располаже. Имање се састоји у намештају, друштвеним реквизитима, баштенској опреми о чему је свему ту недавно опет тачан инвентар узет што репрезентује вредност од близу 4000 ф. у готовом новцу. Дуга наша читаоница, милом богу хвала, данас нема никаквог.

И из овог повољног стања излази, да овај завод имаде права на опстанак, имаде изгледа на будућност.

Само воље да је више, па да овај завод, што нам наши стари подигоше, почне да живи новим животом, новим полетом, да буде читаоница наша у истини оно, што је уским параграфом устава у цељ истој и стављено: да буде у истини расадник српске друштвености у ово доба, кад нас туђинштина у великој мери поплављује, да нам буде заједничко огњиште, где ћемо се, суровом атмосфером гоњени, огрејати и крепити свим лепим грађанским врлинама, да буде у истини бедем потиштеном и још увек потискиваном Србинству. Али и ако свега за опстанак има, баш воља као да хоће у последње време да малаксава: на нашој интелигенцији, на рођеним новосађанима је, да то не буде — та најлепше тело, ако духа није, лешина је.

Одбор се трудио, да у смислу правила развија живот у читаоници нашој читањем новина, добрих књига, приређивањем популарних предавања, певачких и музикалних забава и уопште међусобним саобраћајем негујући човечност, развијајући друштвеност, па изображење међу својим члановима.

Новина смо држали 31., а четворо смо добијали бесплатно.

Библиотека читаоничка умножена је са 12 свезака „Живописноје обозрениje,“ са 24 свеске „Русь“ а и животом и делима Ђорђа Петровића од Ненадовића.

Друге смо среће били у приређивању забава и предавања. Г. Г. професори Стева Милованов и Ђорђе Магарашевић држали су популарна предавања, али је одзив од стране публике био тако слаб, да се одбор побуђеним морао наћи, да обустави даља предавања баш услед тога нехаја и немара и ако је млоги могао наћи у истима и забаве и поуке. Исте, ако не још лошије среће бесмо у приређивању певачких и музикалних забава. Стално певачко друштво то је још увек отворена рана на телу нашег грађанског живота.

Одбор је још у почетку године живо настао, да се негује и даље и песма и свирка — да се образује певачко друштво: па и ако је било вазда повољних прилика за остваривање жеље одборове у томе погледу, као заузимање некојих чланова певачког друштва, чија скромност не допушта, да се овде по имену спомену, пружање материјалне и моралне помоћи од стране одбора, ипак главног покретача, главне животне снаге није било — воље, праве воље ни овде није било и тако и данас и опет можемо, на жалост, касти, да Нови Сад још никако нема правог певачког друштва. Јер и ако је одбор живо порадио на томе, да се певачима све даде, што траже и што им треба, ако је и конституисање и организација друштва и ако привремена по жељи им изведена била и ма да им се све пружало, што су год захтевали ипак слободно смемо рећи, да Нови Сад или ако хоћете српска читаоница у Новом Саду нема певачког друштва; оно неколико вредних певача, што још за неговање песме и музике прианају, њих можемо назвати пре дилетантима, него члановима певачког друштва. Воље, праве воље — да и свести још никако немамо у томе погледу. То наше, смемо касти par excellence привремено певачко друштво приредило је летос једну забаву и живо је учествовало у прослављању светле Бранкове успомене. Обим тим ступањем пред публику показало је, да и ту можемо само кад, и докле — хоћемо. Овде као да ће бити на своме месту, да се осврнемо на некоја рефлектовања, што су се лањске године у некојим листовима на наше ефемерно — тако рећи — певачко друштво па и на нас дакле односила. Панчевци својим пролотошњим доласком веле, да су хтели својим — заиста изврсним — певачким друштвом, да упозоре нас Новосађане како би и ми требали, да оснујемо велико, стално певачко друштво и туже се уједно, да су ладно дочекани. Али то није кривица нашег певачког друштва, јер ни певачком друштву, ни читаоничком одбору, ни другој којој корпорацији — колко се сећамо, није било за долазак њихов јављено: како се удешавало и ко је удешавао — онако је и испало. Најодлучније овде одбијам, да је наш покојни председник тога вечера код своје куће вечеру давао и тим ослабио посету концерта, коју Панчевци у дворани г. Дунђерског дадоше. Чуле се у јавности и примедбе на певачко друштво на читаоницу ли и приликом прослављања славне Бранкове успомене. На ту није певачко друштво као таково, нити је читаонички одбор као такав био приређивач Бранковог светковања у нас. У Новом Саду било је за тај чин — ако се не варам — два одбора, једном је био председник г. А. Сандић, а другом г. А. Хаџић; јесу ли ти одбори радили, шта су радили приликом забаве у читаоничкој башти, ја не знам, ал из рођеног искуства знам, да је приликом тог збора и састанка нашег народа у башти читаоничкој било великог комешања, да не кажем гунгуле а читаоничко певачко друштво спремило се са читаоничким одбором само за концерт а не за „Volksfest,“ за народну светковину из свега излази, као да се средишни Карловачки одбор било из незнања, било из презања каквог није у овој ствари био како ваља постарао.

Одбор се читаонички састао у прошлој години у својих дванаест састанака и обављао је ревно а савесно послове, који су се цељи друштвеној клонили и које су му правила друштвена налагала.

Ја се нећу у овом свом извештају да упуштам у ситне појединости: рад сам што краћи да будем,

а на то ми и то даје права, што се у овом друштву све у реду целе године налазило па и данас налази, те ко би год из чега год хтео каквог обавештаја, може га лако и добити. Хоће ли о рачунима, ено му благајника и благајнице, за библиотеке ено му библиотекара, за акте ено му архивара и архиве а о имању ено инвентара.

То би био, славна скупштино, мој извештај, у главном је повољан: 196 чланова, 394 фор. сувишка реквизите смо умножили, дуга немамо, са угоститељем смо уговор до 1. новембра 1884. продужили а што неповољнога напоменух, тога дао Бог, у овој години, што долази, не било.

ДОПИСИ.

Беч. (Српско академско друштво „Зора“) Има томе неколико година, како се рђави гласи стали проносити о српској омладини, која се бави по великим варошима, у туђем свету, на школама. Добар глас далеко иде, али рђав још даље, па тако и ту: свако је то помињао и вајкао се, како се онде сплетке изродиле, како је овде немар обладао, тамо мртвило, овде учмалост. Па тако је некако у последње доба и било; било је то као нека редња, па је дошло и до омладине која се учи на великим школама овде. Зора неје изгледала румена, већ бледило јој на лице било пало, неје пуштала јасне зраке по обворју, већ полубледе, зраке не беху топле, већ доста хладне. Но већ прошле године бледила је стало нестајати, зраке беху све то јасније и топлије, да се зар покажу у свој својој јасности и топлини а у времену за кратко.

Зора у овој години махом оживи; данас видимо до стотине половицу чланова у њој, а знамо — неје ни давно било — кад морадоше летити тамо амо и тражити, да попуне мали број, да би се Зора и даље држати могла. Да, беше оно време, да их једва петнаесторицу накуцкаше. Данас је, као што поменух, друкчије. Седнице се држе два ред у месецу, увек су добро посећене, и увек се по што год чита, критише и усмено и писмено. Дај боже, само и напред тако, па ћемо заиста достигнути циљ, којему сви заједнички хитамо. Не може ми се на ино, а да овом приликом не истакнем ревно заузимање друштвеног председника г. М. Николића. Ва истину, једино је његова заслуга, те се драгом народу о напретку омладине на школама бечким похвалити смем. Он не жали ни труда ни времена, већ ради неуморно, својски. Њему поглавито имамо захвалити, што имамо и своју лепо уређену читаоницу са које 40—50 листова, што српских и других словенских а што опет немачких и француских. Већином их добијамо бадава, за неке се плаћа полак а на неке се друштво и пуном претплатом претплатило. Он је брегао и око попуњења друштвене књижнице, која се до сада са много свезака повећала. За све то заслужује, да му се учини признање, а ми му довикујемо: евала ти на заузимању ревном, какво мало њи учини! Евала!

Зора је сваке године на дан св. Саве достојно чинила спомен, којем великану српском, који се угледао на првоучитеља српинова, којем је била школа и књига на срцу; па и ове године учиниће достојан помен — прославиће педесетогодишњицу књижевног рада Суботићева. На свечаност ће се позвати и слављеник. Званичан део, са свечавим говором и са одбраним програмом, побринуо се је приређивачки одбор, да што свечаније испадне. За сад о тој свето-савској свечаности и прослављању педесетогодишњице толико, јер номам при руци програма, да га изнесем, ма да је већ до сада састављен.

В.

Дневне новости.

(Скупштина наше читаонице.) Јуче, у недељу 8-ог тек. мес. била је главна скупштина наше читаонице. У скупштини сакупио се доста лепо број чланова. По отварању скупштине поздравио је г. потпредседник М. А. Јовановић сакупљене чланове и поднео извештај о раду и стању друштвеном у прошлој години. Како је досадањи одбор у скупштини овој оставку поднео, изабрала је скупштина за идућу годину нов одбор. Извештај г. М. А. Јовановића саопштавамо на другом месту; о току скупштине и резултату новог избора донећемо у сутрашњем броју извештај,

(Беседа наше гимназијске омладине.) Ученици наше вел. гимназије приређују на св. Саву 14. (26.) јануара 1884. у дворани код „Јелисавете“, у корист сиромашним ученицима гимназије, беседу с игранком. Програм беседе садржи ове пијесе: 1. „Православија наставниче —“, удесио гимназиста Тихомир Остојић, пева мешовити лик гимназијски. 2. Симфонија (C moll) од Бетовна, за гласовир на четир руке, свира гђца Ленка Манојловићева и гимназиста Тихомир Остојић. 3. Кор из опере „Маргите“ од Gounod'a, уз пратњу гласовирску пева мешовити лик гимназијски. 4. „Вир“, од А. Шеное, соло-песма за тенор од Зајца, уз гласовирску пратњу пева гимназиста Ђура Видицки. 5. „Срце дечије“, од З. Ј. Ј. дует од А. Милчинског, уз пратњу гласовирску певају гимназисте Коста Травањ и Богољуб Ракић. 6. „Звездама“, тенор-соло и кор, сложио Кнал, пева гимназиста Милан Стоја и мушки збор гимназијски. 7. „Челица“, од З. Ј. Ј. сложио А. Милчински, уз гласовирску пратњу пева дечији лик гимназијски. 8. По планинах —“, сложио Хорејшек, пева мушки збор гимназијски. 9. „Узпеси се!“ од И. Захара, соло-песма за бас, од Зајца, уз пратњу гласовирску пева гимназиста Радослав Марковић. 10. Смеса народних песама, удесио гимназиста Тихомир Остојић, пева мешовити лик гимназијски.

Улазна цена од особе 1 ф. а. вр.

С обзиром на добротворну циљ ове беседе надати се, да ће грађанство наше у што већем броју одазвати се позиву гимназијске омладине наше.

(„Беседа“ у Митровици.) „Српска грађанска читаоница“ у Митровици приређује својим члановима у својим просторијама уз суделовање „српске црквене певачке дружине“ под управом њезиног хороуправитељн г. Јована Волфа надаље уз суделовање гђице Јулке Адамовићеве и гђице Савете Костићеве у прославу првог српског просветитеља светог Саве на дан 14. (26.) јануара 1884. у 8 сати у вече, беседу, за коју је установљен овај програм: 1. Светосавска песма „Ускликнимо с љубави“ пева мешовити збор. 2. „Под прозором“ од Прајса Јаворског, пева мушки збор. 3. „Смрт св. Саве“ од Милорада Шимића, декламује Јован Бојкић ученик III. разреда. 4. „Језерце“ од М. Топаловића, пева мушки збор. 5. „Девет крвавих дана“ од Змај Јована Јовановића, декламује Зорка Петровићева ученица III. разреда. 6. „Robert le Diable de Meyerbeer“ свирају на гласовиру четвероручно гђице Јулка Адамовићева и Савета Костићева. 7. „Црној Гори“ од Гвида Хавласа, пева мушки збор.

(Усљед насртаја на посланика Лончарића) издао је градоначеоник загребачки проглас на грађанство главнога града Троједнице, у ком између осталога вели:

„Овакав чин, премда је извршен само од појединих особа, не спадајућих у ову опћину, не служи на дику главноме граду Троједнице и кадар је нанудити његовом угледу и добром гласу, што га има и заслужује у погледу мира, реда и особне сигурности.

Заштита особе, коју у Загребу свако, а особито народни посланик има у потпуној мери право захтевати од града Загреба, налаже овом градском поглаварству дужност, сва сходна средства предузети, да се у будуће запречи свака могућа повреда особе ма којега народнога посланика.

Зато је градско поглаварство у вршењу те дужности данашњим даном изаслао строге наредбе, које су кадре неповредивост особе сваког народног посланика заједмчити.

Градско поглаварство је уверено, да ће прихваћеним средствима тим сигурније постићи ову своју циљ, чим је већма осведочено, да ће га у том послу сваки градски заступник, сваки грађанин и општинар града Загреба крепко и сложно и подупирати, знајући, да се ту ради о добром гласу и части града Загреба.

Покаже ли се ипак противно сваком очекивању, да и данашњим даном учињене наредбе још нису довољне за постигнуће истакнуте цељи, то ће градско поглаварство, одговорно за уздржање јавнога мира и поредка у граду Загребу, бити присиљено, да се послужи још другим — ма и најстрожијим средствима.

(Убиству Мајлатовом.) Краљевска курија расправљала је у задње време парницу против убица Мајлатових: Шпанке, Питељија и Береца. Познато је, да је краљ. табла била преиначила пресуду првостепеног суда, предложив да се само Питељи и Шпанка обесе, а Берец на 15 година утамничи. Краљевска курија оборила је пресуду краљ. табле у погледу Береца и осудила је истога на вешала као и осталу двојицу. Краљевска курија мотивује ову пресуду тиме, што је Берец био зачетник крвавог недела. Гледајући у Берецу највећег злочинца овога недела решила је краљ. курија да Берец задњи обешен буде.

Политичке вести.

— Потврђује се вест да је **сабор Троједнице на неизвесно време одгођен.**

— Из Загреба добио је „Лојд“ у прошлу суботу вест, да се у тамошњим „озбиљним круговима“ размишља о томе, да се сабор одгоди и да се бану изда опширна пуновласт, како би се могао опрети бунтовништву, које све то више маха узима. — Као што се види „Лојд“ и његови покровитељи су знали су шта се спрема.

— Министар Гирс, који је у суботу у вече требао у Беч стићи, одоцнио је на путу и приспео тек сутра дан у престоницу аустро-угарску. Истог дана даван је у двору бечком свечан обед у почаст министру Гирсу.

— Младоческа странка састала се ту неки дан у конференцију, у којој је закључено, да се позову заступници те странке у државном већу, да поступају солидарно у питању примања дра Грегра у чески клуб.

— Влада руска забранила је чивутима из Аустро-Угарске улазак у своју земљу и настањивање по истој. Они чивути аустро-угарски, који се већ од неког времена у Русији баве, или морају руско поданство примити, или се морају из земље селити. — Наредба ова дигла је векику прашину у круговима крштених и некрштених чивута.

— У Шпанији одступила је влада Посада-Херерина. Краљ се конзервативцима бацио у наручје и поверио Кановас дел Кастили, да састави ново министарство, што је овај и учинио. Нова влада наименовала је одмах 49 префекта и суспендовала је седнице кортеса.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. — Позориште.)

(„Српски забавник“) Данас поштом достављен нам је први број новог белетристичког листа „Српски Забавник“, ког у Загребу издаје и уређује наш млади песник Душан Рогић. У програму вели уредништво: Одавна се већ осетила потреба, да би ваљало у Загребу покренути српски лист, једно за то, да се тиме даде видљиви знак српском животу, а друго да се на тај начин ствара читалачка публика, јер непобитна је истина, да је издавање листова у разним крајевима нашега народа најсигурнији пут за стварање читалачке публике. То су разлози, који су нас навели, да покренемо „Српски забавник“. „Срп. аб.“ доносиће: песме, приповетке, новеле, романе, позоришне игре, разне популарно писане научне чланке и белешке о књижевности. Лист излази сваког 5., 15. и 25. дана у месецу на целом табаку. Цена му је на годину 4 ф. а за иноземство 5 ф. — Садржај 1. броја је овај: „Сужник“, песма од Ђ. Бранковића. „Златица“, трагедија у 5 радња из народностни размирица Срба и Хрвата у Троједници. „Разум и срце“, спевао Миљко. „Она није крива“, приповетка. „Ноћ у планини“, спевао Д. Р. „Размишљања о естетици“. Пише Ф. Селак. Листак. — Ми од своје стране препоручујемо читаоцима нашим, да у што обилатијој мери потпомогну овај нови белетристички лист српски.

(Алманах „Србадија“.) Српско акад. друштво „Србадија“ у Грацу умолило нас је, да обнародујемо ову изјаву: „Јављамо нашим поштованим претплатницима, а и свој осталој публици, да је Алманах „Србадија“ предат данас у штампу с овим обилним садржајем: 1. „Србадији“, поздравна песма. 2. Десетогод. „Србадије“. 3. „Српској омладини“, песма. 4. „Споменак“, приповетка. 5. Бранков „Пут“, лит. студија. 6. „Бранка смо пренели“, песма. 7. „Богослов“, приповетка. 8. „Марко Краљевић“, истор. слика. 9. „Пред монументом Петефијевим“, песма. 10. „Неколико речи из природе о природи“, научна расправа. 11. „Једна ноћ у котор. заливу“, приповетка. 12. „Сирочад“ и „туга и песма“, песме. 13. „Газда Лала“, приповетка из народа. 14. „Спаљивање, као најбољи начин погреба“.

(Свеучилиште у Цириху) прима од 10 година редовно и ђаке женског пола. Још 1860. г. молиае су неке женске за приступ на предавање нарочито за медецину, па су добиле одобрење. 1870. год. у јесен јавиле су се 22, у јесен 1871. год. већ 31; у 1872. год. у лето прирастао је број женских ђака на 63, у јесен пак на 110 а наступајућаг лета на 112 ђака. Овај велики број сачињавале су понајвише Рускиње. Но кад су ове добиле заповест из Петрограда да се имају вратити у свој завичај још пре свршетка школског течаја, онда је број женских слушалаца на истој школи знатно пао. 18. маја 1873 год. издат је од стране академског сената од владе одобрен распис односно примање ђака оба пола у поменуту велику школу. Сад броји велика школа у Цириху 30 женских ђака: 20 за медицину, 10 за филозофију и 1 за хемију. Међу овима има 7 из Немачке наиме: 2 из Бадена и из Шлезије и по један ђак из Баварске, Пруске и из Сондерсхаузена. Звање доктора медицине и филозофије задобиле су ове године 30 женскиња и то: 23 у медицинском и 7 у филозофском факултету; од последњих 3 за историју, филозофију и филологију, 4 за математику и природословље. „Б. Дн.“

ПОЗИВ

у свечану седницу књижевног одељења

„МАТИЦЕ СРПСКЕ.“

Позивају се сва господа чланови књижевног одељења, чланови „Матице српске“ и остала поштована публика, да изволе доћи у свечану седницу књижевног одељења, која ће се држати на св. Саву 14. (26.) јануара о. г. у 3½ сахата после подне у дворани матичиној.

У свечаној седници говориће члан књиж. одељења др. Илија Вучетић у спомен пок. **Пери Коњевићу,** негдашњем становнику пожешком, који је „Матици“ оставио легат од 30.000 фор.

Том приликом откриће се и ново зготовљена слика тога народног добротвора.

У Новоме Саду, 7. (19.) јануара 1884.

Председништво „Матице Српске.“

Исправак.

У прегледу задњег броја где је реч о фусији странака сабора угарског у 10-ом реду озго стоји: доњим корацима а треба: **даљим** . . . На истом месту 19 ред озго стоји: Према сабору пак оделиће влада питање о браку . . . а треба: Према сабору пак оделиће влада питање поверења од питања о браку . . . што се овим исправља.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НА

„ГОЛУБ“

лист за српску младеж.

Година VI.

Овом годином ступио је „Голуб“ у шесту годину излажења свога. За прошлих пет година, стекао је он својим правцем, одабраном садржином и лепим сликама, љубав у свима крајевима и слојевима српским, куда је год допирао. И то нас је охрабрило, да и даље наставимо излажење његово у истом правцу, који се као ваљан осведочио. По томе ће он и у будуће доносити одабране песме, приповетке, поуке из свију грана науке и све друго, чиме се облагорођава душа и срце у омладини, узданици нашој. Као пак нешто ново, доносићемо редовно и поуке из вртарства, те веома корисне гране наше привреде, која ваља још из малена, да се одомаћује у срцима нашег младог нараштаја. Једино су из „Голуба“ искључене басне и бајке, за које држимо, да су више штетне но корисне по млађана срца.

Све што се у „Голубу“ пише, пише се језиком чистим и лако разумљивим, да сваки, ко га чита, радо чита и лако разуме што чита. Тако је то било и до сад, за то су га и одрасли и старији нижих слојева нашега народа радо читали и његовом поуком се користили; с тога ћемо се пашгити, да се та лепа страна „Голубова“ одржи и у будуће, старајући се, да се непрестано и сам дотерује и усавршава, да би тиме још више користити могао.

У то име молимо сваког пријатеља народне просвете, да својом претплатом и препоруком у кругу својих пријатеља и познаника потпомогне овај најјефтинији а веома користан дечији лист српски.

„Голуб“ излази једанпут месечно на целом табаку велике осмине (у величини „Јавора“), на фаној артији, са лепим сликама, а стаје на целу годину само 1 фор. или 2 и по динара. Ко скупи 10 претплатника, добија лист на дар или новац за њега; а ко претплати лист за другога (н. пр. за сиромашне добре ученике итд.) тога доносимо у рубрици: добротвори младежи, што ће остати за вечита времена за пример и углед племенита срца, које и овим путем жели ширити просвету у своме народу.

Претплата се шиље издавачу: књижари Миливоја Каракашевића у Сомбору (Zombor, Bácska). За Србију прима претплату: Књижара Велимира Валожића у Београду.

Вересије нема.

У Сомбору, на Богојављење 1884.

Јов. Благојевић учит. срп. више дев. шк. сомборске и уредник „Голуба.“ — **Књижара М. Каракашевића,** издавач „Голуба.“

ОГЛАСИ.

ГВОЖЂАРСКА И СПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА С. А. КРСТОНОШИЋА у Митровици

потребује једног старијег гвожђарског помоћника. Добри продаваоци имају првенство. 1—3

Продаја куће.

Кућа под бр. 887/8 у лебарској улици састојећа се из 8 соба, 3 кујне, 2 шпајза 1 бунар, подрум и башта продаје се из слободне руке. Услови могу се дознати код долеподписаног.

3—3 **Јован Радуловић.**

ДУЋАН

у кући „Матице Српске“ под бр. 42. у Новом Саду, где је пређе била трговина Марка Николића и др., издаваће се под закуп на три године, почињући од 1. маја о. г. Лицитација ће се држати у стану „Матице Српске“ у недељу 15. (27.) јануара о. г. у 3 сата после подне. Ближи услови могу се дознати код дра Илије Вучетића фискала матичиног.

У Новом Саду 4. (16.) јануара 1884. 3—3

ПРОДАЈА КУЋЕ.

У Н. Саду, у господском сокаку, под бр. 47. лежећа, пре грофа Сечена а сад Антоније Фернбаха кућа (у тој кући је стан Српске Матице) продаје се из слободне руке. Цена је 39.000 фор. а. вр. у готовом новцу.

Одговорни уредник Тоша Бекић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.